

stemmende med Grundlovens Mand at faae dette fuldstændig ophævet. Jeg vil ikke tale om, at den Forret, som man lader gjælde for visse Rangklasser og visse adelige Personer, nemlig at de have Afgang til at nyde Godt af de store Stiftelser Valls og Bømmetofte og andre saakaldte adelige Stiftelser, efter min Mening er stridende mod Grundloven; thi denne Sag har jo været for her tidligere og er ikke bleven fuldstændig endt. Jeg skal derfor ikke indlade mig videre derpaa; efter min Mening er det en Forret, som man vedbliver at lade tilflyde disse Personer, uagtet den i Virkeligheden strider mod Grundloven; thi jeg antager ikke, at der er ret mange flere tilbage, som mene, at det er Administrationen alene, der har fuldstændig Raadighed over disse Midler. Jeg tror, at, hvis der her fremkom et Forslag i Dag om ved Lov at ordne disse Stiftelsers Forhold, vilde det faae et stort Flertal for sig. Efter de Erfaringer, jeg har, og efter hvad der er fremkommet ved flere Leiligheder, mener jeg, at det er en almindelig Antagelse, maaste med Undtagelse af de interesserede Kredse, at disse Stiftelsers Forhold er Lovgivningsmagten underkastet. Altsaa, det viser sig i Virkeligheden, at der er mange Forrettinger knyttede til at indtage et vist Rm paa Rangstigen eller have visse Adelsbenævnelser eller Adelsret. Jeg haaber altsaa ogsaa, at denne Sag vil kunne blive videre fremmet, og at man vil bringe disse Forhold i god Overensstemmelse med Grundlovens virkelige Mening. Men der er paa den anden Side visse Punkter i dette Lovforslag, som jeg ikke kan billige, og som jeg vil tilraade, at man ubeluxer af Forslaget, for at man kan faae det Nødvendige frem. Hertil hører, at Rang, der defineres som „den af Kongen anviste Rækkefølge, hvori Underfaatterne maa fremtræde for ham“, ikke i noget Tilfælde bliver Gjenstand for Lovgivningsarbejde, men at det virkelig kommer til at være en ren privat Sag mellem Hans Majestæt og hans Omgivelse, at Kongen har fuld Ret til i sit eget Hus at tage mod Underfaatter, paa hvilken Maade og i hvilken Orden han ønsker (Berg: Det er jo ogsaa Mening!). Det er ganske vist; men det er nu det, man kalder Rang her. Ogsaa i § 4 er der nogle Bestemmelser, som jeg maa tilstaa, at jeg ikke rigtig kan forstaa; thi jeg tror, at det er Titler og ikke Bestillinger, som egentlig omtales paa dette Sted, og deres egentlige Betydning antager jeg netop at være den, at være Betegnelse af en vis Rang mellem Underfaatterne overfor Kongen, navnlig naar der staar, at „Antallet af ulønede Hofbestillinger“ — man maa oven i Kjøbet huffe paa, at i flere Tilfælde maa de betale for at have disse Stillinger gjennem den saakaldte Rangstat — som Kammerherre, Hofjægmester, Kammerjunker, Hofjunker, Hofkunstner, Hofhaandværker osv.“ — fastsattes ved Lov“. Det blev af en foregaaende æret Taler udviklet, at det var

en Feil, som det danske Folk havde, at det lagde nogen Bægt paa Titel og Rang. Jeg maa tillade mig at spørge, om det, naar vi erkjende, at det er en Feil — og jeg erkjender det selv for en Feil — da er rigtigt, at gjøre noget saa Vigtigt ud af det, at det endogsaa skal være Gjenstand for Kongens og Rigsdagens forenede Virksomhed, hvor mange Hofkomagere og Hofkrædere der maa findes i Landet. Derfor det endda var, hvor mange Skomagere og Skrædere der maatte findes i Landet, saa vilde jeg, uagtet jeg ikke er Socialist, dog finde, at der var noget mere Vigtigt i det Spørgsmaal end i det andet, fordi man godt kan tænke sig, at der kunde blive en Overfyldning i disse Forretningerne her i Landet, som kunde have til Følge, at de Vedkommende sultede eller kom paa Fattigvæsenet, hvorfor det kunde være ønskeligt at raade Bod herpaa. Jeg skal i øvrigt ikke erklære mig for nogen Indskrænkning i saa Henseende, men overlade det til Folks egen sundt Sands og Omfømme, hvilke Forretninger de ville give sig af med; men jeg kan paa ingen Maade billige, at dette skulde være en saa vigtig Sag, at den skulde være Gjenstand for Lovgivning. Denne Paragraf vilde jeg ønske ikke havde staaet i Forslaget, og jeg vil haabe, at man, hvis denne Sag bliver behandlet i et Udvalg, da vil raade til at styde den bort. Dernæst forekommer det mig ogsaa, at her er gaaet vel strengt frem mod dem, som have modtaget fremmede Adelsdiplomer — navnlig mod dem, der allerede ere i dette Tilfælde — eller Orden, Titel eller Hofbestilling. Jeg finder dog egentlig, at det næsten er Synd mod disse Folk at ville sætte dem i den ubehagelige Stilling, enten at skulle korrespondere med vedkommende udenlandske Hof, om de kunne blive fri for denne Adel, Orden, Titel eller Hofbestilling, eller ogsaa at de skulle renoncere paa at træde ind i en Bestilling her i Staten, overtage en Tjeneste her i Danmark, hvortil de maaste netop kunne trænge. Jeg kan altsaa ikke se, at det er ret billigt imod dem; der maatte i ethvert Fald her være en Undtagelsesbestemmelse for dem, der allerede befinde sig i dette Tilfælde, hvorimod Ingen, der staar i Statens Tjeneste, maatte modtage fremmed Adel, Titel, Orden eller Hofbestilling. I og for sig kan jeg ikke have Noget derimod, da Rang, Titel etc. jo her fastholdes som Noget, der blot har Betydning for Underfaatterne lige over for Hans Majestæt Kongen, hvorfor jeg finder det ganske i sin Orden, at han ene bestemmer det, saaledes at Hans Majestæt ikke skulde være nødt til at tage imod en Baron fra Brasilien, eller Gud veed hvorfra, som maatte være en Person, han slet ikke ønskede at se. Jeg kan godt tænke mig Forhold af den Art, som kunde være generende for Hans Majestæt Kongen, naar den Omstændighed, at en saadan Mand var udnævnt af en fremmed Monark, og at Hans Majestæt havde tilladt Manden at